

2024

Prevence kriminality prostřednictvím navrhování budov, územního
plánování a údržby města –
Část 2: Principy a postupy

ČSN P
CEN/TS 14383-2

73 4400

Crime prevention through building design, urban planning and city maintenance –
Part 2: Principles and process

Prévention de la malveillance - Urbanisme et conception des bâtiments –
Partie 2: Urbanisme

Kriminalprävention im öffentlichen Raum, in Gebäuden und in Anlagen durch Gebäudeplanung,
Städtebau
und Instandhaltung –
Teil 2: Grundsätze und Verfahren

Tato předběžná norma je českou verzí technické specifikace CEN/TS 14383-2:2022. Překlad byl
zajištěn Českou agenturou pro standardizaci. Má stejný status jako oficiální verze.

This prestandard is the Czech version of the technical specification CEN/TS 14383-2:2022. It was
translated by the Czech Standardization Agency. It has the same status as the official version.

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN P CEN/TR 14383-2 (73 4400) z února 2009.

Národní předmluva

Změny proti předchozí normě

Změny jsou popsány v kapitole Úvod.

Souvisící ČSN

ČSN EN 1627 (74 6001) Dveře, okna, lehké obvodové pláště, mříže a okenice – Odolnost proti
vloupání – Požadavky a klasifikace

ČSN EN ISO 9001 (01 0321) Systémy managementu kvality – Požadavky (ISO 9001)

ČSN EN 14383-1:2007 (73 4400) Prevence kriminality – Plánování městské výstavby a navrhování

budov – Část 1: Definice specifických termínů

ČSN P CEN/TS 14383-3 (73 4400) Prevence kriminality – Plánování městské výstavby a navrhování budov – Část 3: Obydlí

ČSN P CEN/TS 14383-4 (73 4400) Prevence kriminality – Plánování městské výstavby – Část 4: Obchodní a administrativní budovy

ČSN ISO 31000:2018 (01 0351) Management rizik – Směrnice

Vysvětlivky k textu této normy

V případě nedatovaných odkazů na evropské/mezinárodní normy jsou ČSN uvedené v člancích „Informace o citovaných dokumentech“ a „Souvisící ČSN“ nejnovějšími vydáními, platnými v době schválení této normy. Při používání této normy je třeba vždy použít taková vydání ČSN, která přejímají nejnovější vydání nedatovaných evropských/mezinárodních norem (včetně všech změn).

Upozornění na národní poznámky

Do této normy byly k článkům Úvod a 5.2.2 doplněny národní poznámky.

Vypracování normy

Zpracovatel: Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm z. s. – Centrum technické normalizace pro bezpečnostní služby, IČO 63839911, Ing. Vladimír Šimek, spolupráce: Ing. Martin Škutek

Technická normalizační komise: TNK 148 Prevence kriminality a ochrana obyvatel

Pracovník České agentury pro standardizaci: Lenka Rachačová

Vydala: Česká agentura pro standardizaci, státní příspěvková organizace

Citované dokumenty a souvisící ČSN lze získat na e-shopu.

Česká agentura pro standardizaci je státní příspěvková organizace zřízená Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví na základě ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

TECHNICKÁ SPECIFIKACE
TECHNICAL SPECIFICATION
SPÉCIFICATION TECHNIQUE
TECHNISCHE SPEZIFIKATION

CEN/TS 14383-2

Prosinec 2022

ICS 13.310; 91.020; 91.120.99
CEN/TR 14383-2:2007

Nahrazuje

Prevence kriminality prostřednictvím navrhování budov, územního plánování a údržby města –
Část 2: Principy a postupy

Crime prevention through building design, urban planning and city maintenance -
Part 2: Principles and process

Prévention de la malveillance - Urbanisme
et conception des bâtiments -
Partie 2: Urbanisme

Kriminalprävention im öffentlichen Raum, in
Gebäuden und in Anlagen durch
Gebäudeplanung, Städtebau
und Instandhaltung -
Teil 2: Grundsätze und Verfahren

Tato technická specifikace byla schválena CEN dne 2022-11-14.

Doba platnosti této CEN/TS je zatím omezena na tři roky. Po dvou letech budou členové CEN požádáni o připomínky týkající se zejména toho, zda může být CEN/TS převedena na evropskou normu.

Je třeba, aby členové CEN oznámili existenci této CEN/TS stejným způsobem, jako je tomu u EN, a vhodnou formou ji zpřístupnili na národní úrovni. Je přípustné ponechat konfliktní národní normy v platnosti (souběžně s CEN/TS), dokud se nedosáhne konečného rozhodnutí o možnosti převedení této CEN/TS na EN.

Členy CEN jsou národní normalizační orgány Belgie, Bulharska, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Chorvatska, Irska, Islandu, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Republiky Severní Makedonie, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spojeného království, Srbska, Španělska, Švédska, Švýcarska a Turecka.

Evropský výbor pro normalizaci

European Committee for Standardization

Comité Européen de Normalisation

Europäisches Komitee für Normung

Řídící centrum CEN-CENELEC: Rue de la Science 23, B-1040 Brusel

© 2022 CEN Veškerá práva pro využití v jakékoliv formě a jakýmikoliv prostředky

Ref. č. CEN/TS 14383-2:2022 E

jsou celosvětově vyhrazena národním členům CEN.

Evropská předmluva.....	7
Úvod.....	8
1..... Předmět normy.....	9
2..... Citované dokumenty.....	9
3..... Termíny a definice.....	9
4..... Obecný přístup.....	10
4.1..... CPTED jako řízení rizik pro prevenci/snížení problémů s kriminalitou.....	10
4.2..... Předpoklady tohoto dokumentu.....	11
4.3..... Obsah a proces.....	11
4.4..... Zaměření na urbanistická prostředí.....	11
5..... Principy CPTED.....	12
5.1..... Obecně.....	12
5.2..... CPTED: jak ji provádět a co dělat.....	12
5.2.1...	

Obecně.....	12
5.2.2... Obecné zásady provádění	
CPTED.....	12
5.2.3... Zásady, jak řešit a snížit problémy s kriminalitou	
[2].....	14
6..... Rámec (Odpovědný orgán: vedení	
a závazek).....	15
6.1.....	
Obecně.....	15
6.2..... Odpovědný orgán	
(RB).....	15
6.2.1...	
Obecně.....	15
6.2.2... Politický	
závazek.....	15
6.2.3...	
Zlepšování.....	16
6.2.4...	
Hodnocení.....	16
6.3..... Umožnění specifických procesů	
CPTED.....	16
7..... Specifický proces CPTED v jednom	
projektu/prostředí.....	18
7.1.....	
Obecně.....	18
7.2..... Pracovní	
skupina.....	19
7.2.1...	
Obecně.....	19

7.2.2... Dva přístupy: integrovaný nebo specializovaný.....	20
7.2.3... Dokument určující program pracovní skupiny.....	20
7.3..... Komunikace a konzultace Odpovědný orgán <-> Pracovní skupina.....	20
7.3.1... Obecně.....	20
7.3.2... Povinnosti pracovní skupiny.....	20
7.3.3... Odpovědný orgán rozhoduje.....	21
7.4..... Rozsah, kontext a kritéria.....	21
7.4.1... Specifické prohlášení o prevenci kriminality (SCPS).....	21
7.4.2... Cíle/požadavky.....	21
7.5..... Posouzení a přezkoumání rizika kriminality.....	21
7.5.1... Obecně.....	21
7.5.2... Identifikace rizika kriminality.....	22
7.5.3... Tři kategorie problémů s kriminalitou.....	22
7.5.4... Analýza rizika kriminality: kde, co a kdo.....	22

7.5.5... Hodnocení rizika kriminality (ex ante).....	25
7.6..... Monitorování (v průběhu) a hodnocení (po ukončení).....	25
7.6.1... Obecně.....	25
7.6.2... Hodnocení ex-post za účelem získání poznatků.....	25
7.7..... Záznamy a hlášení.....	26
8..... Příklady aplikace řízení rizik problémů s kriminalitou.....	27
8.1..... Úrovně, na kterých lze přijmout opatření.....	27
Příloha A (informativní) Klasifikace trestných činů a další informace.....	31
A.1..... Kriminalita: jak klasifikovat 11 specifických typů ve 24 jazycích.....	31
A.1.1.. Kriminalita?.....	31
A.1.2.. Mezinárodní klasifikace kriminality.....	31
A.1.3.. Evropská klasifikace kriminality.....	31
A.1.4.. Jak tyto informace využít pro vlastní praktické účely?.....	33
A.1.5.. Další informace o datech a mapování.....	33
Příloha B (informativní) Posouzení kriminality (nové prostředí) – Příklady prvků, které je třeba zohlednit.....	36
B.1.....	

Úvod.....	36
B.2..... Posouzení rizik: tři obecné aspekty.....	36
B.3..... Specifické faktory posouzení rizik pro různé druhy kriminality a pro pocity nebezpečí.....	36
Příloha C (informativní) Přezkoumání kriminality – identifikace problémů ve stávajícím prostředí.....	40
Příloha D (informativní) Úroveň zásahu a strategie CPTED.....	42
D.1..... Strategie.....	42
D.1.1.. Obecně.....	42
D.1.2.. Strategie urbanistického plánování.....	42
D.1.3.. Strategie urbanistického návrhu.....	42
D.1.4.. Strategie řízení.....	43
D.1.5.. Jak zvolit vhodné strategie.....	43
Příloha E (informativní) Pocit nebezpečí.....	44
E.1..... Úvod.....	44
E.2..... Faktory, které charakterizují „nebezpečné místo“:.....	44
E.2.1.. Činnosti vyvolávající strach.....	44

E.2.2.. Vandalismus a špatná údržba.....	
44	
E.3..... Problematický urbanistický návrh.....	45
E.3.1..	
Obečně.....	45
E.3.2.. Nedostatek kontroly.....	45
E.3.3.. Izolace – nedostatečná viditelnost ze strany ostatních.....	45
E.3.4.. Nedostatek orientace a alternativních tras.....	45
Příloha F (informativní) Bezpečnostní rámec urbanistického projektu [2].....	46
F.1..... Základní principy.....	46
F.2..... Strategie urbanistického plánování.....	46
F.2.1... S ohledem na stávající sociální a fyzické struktury.....	46
F.2.2... Zajištění dostupnosti a zamezení vzniku enkláv.....	47
F.2.3... Vytváření vitality (prolínání funkcí a atraktivního uspořádání).....	47
F.2.4... Zajištění smíšeného statusu (prolínání socioekonomických skupin, zamezení izolace a segregace).....	47

F.2.5... Vytvoření přiměřené hustoty urbanistické zástavby, která umožní životaschopnost a neformální dohled..... 47

F.2.6... Vyhýbání se fyzickým překážkám (kvůli infrastruktuře atd.) a nevyužitým pozemkům..... 47

F.3..... Strategie urbanistického návrhu.....
47

F.3.1... Uspořádání (návaznost urbanistické struktury a pěších a cyklistických tras)..... 47

F.3.2... Konkrétní umístění činností.....
..... 48

F.3.3... Koordinace časových schémat pro zajištění nepřetržitého neformálního dohledu..... 48

F.3.4... Viditelnost (přehled, rozhledové linie např. mezi obytnými domy a veřejným prostranstvím, osvětlení atd.)..... 48

F.3.5... Přístupnost (orientace, prostor pro pohyb, alternativní trasy, omezení přístupu neoprávněných osob)..... 48

F.3.6... Teritorialita (lidské měřítko, jasné rozdělení na veřejný a soukromý sektor, rozčlenění)..... 49

F.3.7... Atraktivita (barva, materiál, osvětlení, hluk, zápach, uliční mobiliář)..... 49

F.3.8... Robustnost (materiály, např. pouliční mobiliář, ploty)..... 49

F.4..... Strategie řízení.....
..... 49

F.4.1... Zodolnění/odstranění cíle.....
. 49

F.4.2... Údržba.....
..... 49

F.4.3... Dohled (hlídkování, sledování kamerami)..... 50

F.4.4... Pravidla (pro chování veřejnosti na veřejných

prostranstvích)..... 50

F.4.5... Poskytování infrastruktury pro určité skupiny..... 50

Příloha G (informativní) Širší perspektivy a základy CPTED v: EU, Radě Evropy (COE) a UN..... 51

G.1.....

Obecně.....
..... 51

G.2..... Evropská Urbanistická charta Rady Evropy (COE, 1992)..... 51

G.3..... Kongres místních a regionálních orgánů Evropy (CLRAE, 1997)..... 51

G.4..... Rada EU pro spravedlnost a vnitřní věci (2001)..... 51

G.5..... Strategie vnitřní bezpečnosti EU (ISS, 2010)..... 51

G.6..... UN cíle udržitelného rozvoje (2015)..... 52

G.7..... Městská agenda pro EU (2017).....
52

G.8..... Nová lipská charta (2020).....
..... 52

Bibliografie.....
..... 53

Evropská předmluva

Tento dokument (CEN/TS 14383 2:2022) byl připraven technickou komisí CEN/TC 325 *Prevence kriminality při plánování městské výstavby a navrhování budov*, sekretariát zajišťuje ÚNMZ.

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. CEN nelze činit odpovědným za identifikaci jakéhokoli nebo všech patentových práv.

Tento dokument nahrazuje CEN/TR 14383-2:2007.

CEN/TS 14383 2:2022 zahrnuje následující významné technické změny týkající se CEN/TR 14383-2:2007:

- revidovaný dokument se zakládá na pokynech uvedených v ISO 31000:2018 a ISO 22341:2021;
- obsah CEN/TR 14383-2:2007 byl odpovídajícím způsobem strukturován a upraven;
- byly přidány informativní přílohy.

Tato technické specifikace náleží do řady EN 14383, vydané pod obecným názvem *Prevence kriminality – Plánování městské výstavby a navrhování budov*, do které náleží následující části:

- Část 1: Definice specifických termínů;
- Část 2: Principy a postupy;
- Část 3: Obydlí;
- Část 4: Obchodní a administrativní budovy;
- Část 5: Čerpací stanice;
- Část 6: Školy a vzdělávací instituce;
- Část 7: Návrh a management zařízení veřejné dopravy;
- Část 8: Ochrana budov a prostorů před kriminálními útoky páchanými pomocí vozidel.

Jakákoli zpětná vazba a otázky týkající se tohoto dokumentu mají být adresovány národnímu normalizačnímu orgánu uživatele. Úplný seznam těchto orgánů lze nalézt na webových stránkách CEN.

Podle Vnitřních předpisů CEN-CENELEC jsou tuto technickou specifikaci povinny vyhlásit národní normalizační organizace následujících zemí: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Island, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko a Spojené království.

Úvod

Prevence kriminalityNP1) prostřednictvím návrhu prostředí (CPTED; vyslovuje se „Sep-Ted“) je multidisciplinární přístup k prevenci kriminality, který využívá urbanistickéNP2) plánování, architektonický návrh a urbanistickou údržbu a správu specifického prostředí ve městech k ovlivňování lidského chování s cílem snížit riziko kriminality a pocit nebezpečíNP3) (viz příloha E). Majetkové trestné činy, jako jsou krádeže, vloupání a vandalismus, a násilné trestné činy, jako jsou přepadení, loupeže a terorismus (přehled viz příloha A), a také pocity nebezpečí mají významný negativní dopad na kvalitu života občanů, soudržnost komunity a bezpečnost v městském prostředí. Nejvíce jsou často postiženi obyvatelé chudých čtvrtí a zranitelné skupiny[1].

V této technické specifikaci je CPTED definována jako:

- přístup k prevenci a/nebo snižování problémů s kriminalitou: trestné činy (konkrétní druhy kriminality včetně terorismu; další specifikace viz příloha A a B) a pocity nebezpečí (viz příloha E);

POZNÁMKA 1 V této technické specifikaci se slovo „problém s kriminalitou“ používá pro výskyt jednoho nebo více druhů kriminality v určitém prostředí a/nebo výskyt pocitu nebezpečí; problém s kriminalitou = kriminalita a/nebo pocit nebezpečí.

POZNÁMKA 2 Prevalence je podíl populace, která má v daném prostředí určitou charakteristiku – stává se obětí trestného činu a/nebo má strach z trestného činu – v daném časovém období.

- sledující racionální přístup k řízení rizik (v souladu s ISO 31000:2018);
- prostřednictvím multidisciplinárních, multiagenturních nebo partnerských procesů [5];
- prostřednictvím návrhu, plánování, ekonomických/sociálních/psychologických přístupů a řízení/údržby v konkrétním fyzickém, sociálním a správním/organizačním prostředí (město, obec, čtvrť, komunita nebo konkrétní místo).

Proces uplatňování CPTED je shrnut na obrázku 1. V tomto procesu zúčastněné strany volí strategie a opatření ke snížení identifikovaných rizik kriminality. Jako pomůcku při této volbě mohou zúčastněné strany použít strategie a opatření uvedené v kapitole 5 a příloze C.

Proto se přijetím této technické specifikace přijímá postup popsany v kapitole 6, zatímco konečný výběr strategií a opatření (viz kapitola 5, příloha C) je ponechán na zúčastněných stranách konkrétního projektu/prostředí a nakonec na odpovědném orgánu (nejčastěji místní a regionální orgány vydávající pravidla pro urbanistické plánování, stavební/plánovací předpisy, regulaci a schvalování, postupy pro řízení a údržbu), který se podílí na konkrétním plánu výstavby, rekonstrukce nebo oblastního řízení.

Tato technická specifikace je doplňkem běžných plánovacích/řídících procesů, které již existují ve všech členských státech EU a které zde nemají být popisovány (např. zákony o plánování a výstavbě, úrovně státní správy a jejich odpovědnosti atd.). Tyto běžné procesy plánování/řízení jsou již pevně zavedeny a nebyly a ani v budoucnu nebudou předmětem této technické specifikace. Jedinou další novinkou vyplývající z přijetí této technické specifikace bude začlenění opatření k prevenci a snížení problémů s kriminalitou.

1 Předmět normy

Tento dokument stanoví obecné zásady a specifikuje rámec procesu prevence kriminality prostřednictvím návrhu prostředí (CPTED).

Specifikuje hodnocení rizika problémů s kriminalitou (kriminalita a/nebo pocit nebezpečí) a rámec, procesy, opatření a postupy zaměřené na snížení těchto rizik v konkrétním, nově budovaném nebo stávajícím prostředí. Trestné činy, jichž se tento dokument týká, jsou často oportunní povahy a jedná se o trestné činy proti majetku (např. vloupání, krádeže, vandalismus, kapesní krádeže, žhářství), násilné trestné činy (např. přepadení, loupeže, terorismus, obtěžování, sexuální násilí), jakož i jiné trestné činy (viz příloha A). Přesný výběr typů kriminality, které budou zahrnuty do přístupu, musí být proveden na lokální úrovni a je součástí procesů a postupů popsanych v tomto dokumentu. V příloze A je uveden přehled všech předvídatelných druhů kriminality ve všech evropských jazycích. Pocit nebezpečí je v tomto dokumentu rovněž definován jako „problém kriminality“.

Tento dokument poskytuje pokyny a strategie pro proces CPTED v konkrétních typech prostředí, aby se předešlo rizikům potenciálních nebo zjištěných problémů s kriminalitou nebo aby se tato rizika snížila. Jsou zde uvedeny pokyny pro postupný proces, který umožňuje zapojit všechny zúčastněné strany zapojené do urbanistického plánování a environmentálního snižování kriminality. Umožňuje také zapojení všech ostatních zúčastněných stran – především místních a regionálních orgánů a obyvatel/podnikatelů/institucí – do multidisciplinárních opatření potřebných k minimalizaci rizik problémů s kriminalitou (kriminality a pocitu nebezpečí).

Tento dokument představuje proces, který je použitelný pro plánování nových i stávajících urbanistických oblastí. Takovou oblastí může být čtvrť nebo prostředí v rozsahu od jedné budovy přes několik budov nebo ulic až po celou čtvrť. Tento dokument také zavádí rámec vyšší úrovně, který je často celoměstský – nebo regionální nebo někdy až národní – a demokraticky legitimizovaný pro pravidelné provádění CPTED v konkrétních oblastech a pro konkrétní (nové/existující) projekty urbanistického plánování, projektování a řízení.

Tento dokument poskytuje všem příslušným aktérům pokyny zaměřené na snížení nebo řízení rizik problémů s kriminalitou ve specificky vymezeném prostředí.

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.

NP1) NÁRODNÍ POZNÁMKA Pod pojmem kriminalita se v kontextu této normy myslí jak trestné činy, tak jednání obdobného charakteru, která jsou právním řádem označena jako přestupky (a liší se například pouze výší způsobené škody apod.). Zároveň i pod pojmem „trestný čin“ se mohou vyskytovat skutky, které v českém právním řádu mají povahu přestupků.

NP2) NÁRODNÍ POZNÁMKA Překlad anglického termínu „URBAN“ je ponechán v jeho počestném tvaru, jelikož zjednodušený český termín „městské / územní“ nepokrývá plně

význam anglického slova. S opatrností k významu a v konkrétní aplikaci, je přípustné použití českých termínů.

NP3) NÁRODNÍ POZNÁMKA I když v českém prostředí častěji používáme výrazy, jako jsou „pocit bezpečí“, „pocit strachu“ nebo „pocit ohrožení“, tak byl v překladu tohoto dokumentu ponechán obecnější a doslovný překlad „pocit nebezpečí“ (angl. originál „*feelings of insecurity*“), který v kontextu často přesně označuje význam.

[11] Osoby/skupiny, které jsou vystaveny vyššímu riziku problémů s kriminalitou nebo je vnímají jako rizikové; např. menšiny, migranti, starší osoby, zdravotně postižení, ale také turisté.